

Advies over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende het federaal reductieprogramma van pesticiden voor de periode 2013-2017

- Op vraag van de Minister van Landbouw, Sabine Laruelle, in een brief van 28 november 2012
- Voorbereid door de werkgroep « Productnormen »
- Goedgekeurd door de Algemene Vergadering van 29 januari 2013
- De oorspronkelijke taal van dit advies is het Frans

1. Context

[a] Minister van Landbouw Sabine Laruelle heeft een adviesaanvraag ingediend bij de FRDO over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende het federaal reductieprogramma van pesticiden voor de periode 2013-2017. In haar brief van 28 november 2012 vraagt zij dat de FRDO zijn advies zou formuleren binnen een termijn van 30 dagen, maar er werd een bijkomende termijn tot 28 januari 2013 toegestaan.

[b] Het ontwerp van besluit voldoet aan de verplichting van artikel 5 van de wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers, die de programmering en uitvoering van een reductieprogramma van pesticiden oplegt.

Het eerste programma ging van start in 2005 en liep af in 2012.

[c] Op federaal niveau bepaalt het koninklijk besluit van 4 september 2012 betreffende het federaal reductieprogramma van pesticiden, met inbegrip van hun duurzaam gebruik, het algemeen kader van dit plan.

De FRDO heeft in 2011 een advies¹ over dit koninklijk besluit uitgebracht.

[d] Op Europees niveau legt de richtlijn 2009/128/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden België op om tegen 26 november 2012 een nationaal actieplan ter vermindering van gewasbeschermingsmiddelen te programmeren en te verwezenlijken, dat ten minste om de vijf jaar moet worden herzien.

Bij die gelegenheid werd het federaal plan verbonden aan gewestelijke plannen in een plan met de naam NAPAN (Nationaal Actie Plan d'Action National) en het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit betreft het federale gedeelte ervan voor de periode 2013-2017.

¹ Beschikbaar op: http://www.frdo.be/DOC/pub/ad_av/2011/2011a05n.pdf

2. Advies

2.1. Algemene beschouwingen

- [1] De Raad betreurt dat hij slechts over een federaal programma beschikt dat deel uitmaakt van een nationaal plan en is van mening dat een geïntegreerde oefening nuttiger zou zijn geweest.

De FRDO oordeelt dat de voorgestelde maatregelen en toepassingen noodzakelijkerwijs zullen moeten worden gecoördineerd, waarbij de federale overheid, de gewesten en de gemeenschappen betrokken zullen worden, met naleving van hun respectieve bevoegdheden.

- [2] De FRDO betreurt dat in het programma geen informatie beschikbaar is over de streefcijfers van het programma, wat een probleem stelt om na te gaan hoe de doelstellingen van de eerder vermelde richtlijn 2009/128/EG zullen worden bereikt.
- [3] De Raad oordeelt dat het, in het algemeen, noodzakelijk is prioriteiten te stellen bij de verwezenlijking van het federaal reductieprogramma van pesticiden door erop toe te zien dat de middelen doeltreffend worden toegewezen, rekening houdend met de voordelen voor de samenleving en de bevolking.
- [4] De FRDO stelt vast dat er geen informatie beschikbaar is over de wijze waarop het programma concrete vorm zal geven aan artikel 3, § 5 van het eerder vermelde koninklijk besluit van 4 september 2012 dat bepaalt dat het federaal programma *“wordt opgesteld en herzien rekening houdend met de gezondheids-, sociale, economische en milieueffecten van de geplande maatregelen (...)”*
- [5] De Raad wil verduidelijking over wat wordt verstaan onder “adviesraad van de NTF” (bedoeld onder punt A van bijlage I van het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit) en stelt voor dat de adviesraad van het FRPP in de toekomst de adviesraad wordt van het NAPAN.

2.2. Informatieverstrekking aan de consument

- [6] De FRDO wil dat aan artikel 3 van het ter advies voorgelegde koninklijk besluit wordt toegevoegd dat de inhoud van de algemene informatie die in het verkooppunt beschikbaar moet zijn en de wijze waarop deze informatie geleverd moet worden, door de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu worden vastgelegd *in samenwerking met alle betrokken partijen*.

In verband met punt Bel. 3.1 van het programma benadrukt de Raad dat de verdelers van een zekere soepelheid zouden moeten kunnen genieten bij de toepassing van de wijze waarop de informatie wordt geleverd, zonder afbreuk te doen aan het naleven van het Europese recht.

- [7] Wat datzelfde punt betreft wijst de FRDO met nadruk op het feit dat de communicatie efficiënt en doelgericht moet zijn: ze moet zich niet alleen richten tot de proactieve consumenten, maar ook tot diegenen die niet uit eigen beweging informatie over het gebruik van pesticiden zoeken.

In die zin zou de verkoop van het product aan de klant idealiter moeten gebeuren via een contact met een opgeleide werknemer.

- [8] Ter aanvulling pleit de Raad ervoor een didactische website uit te werken - vanzelfsprekend rekening houdend met de lopende werkzaamheden inzake informatica bij de overheid – waarin meer bepaald algemene informatie over pesticiden, vaak gestelde vragen,... zouden kunnen worden opgenomen. De FRDO pleit er hier opnieuw voor deze inspanning te leveren in overleg met de federale overheid en de gewesten.

- [9] Eveneens ter aanvulling loont het de moeite de mogelijkheid te overwegen van een voor iedereen gratis toegankelijke “helpdesk”.
- [10] Nog steeds wat punt Bel. 3.1 van het programma betreft, dringt de FRDO aan op de kwaliteit van de opleiding van de verkopers die verantwoordelijk zijn voor deze productafdeling. De Raad is van oordeel dat pesticiden te koop moeten worden aangeboden in verkooppunten met opgeleid personeel, conform de vereisten van artikel 6 van bovenvermelde richtlijn 2009/128/EG. Enkel daartoe bekwaam personeel kan immers de vereiste informatie geven, volgens het vermelde KB van 4 september 2012 in uitvoering van richtlijn 2009/128/EG.
- Het blijkt bovendien noodzakelijk de nagestreefde doelstellingen inzake opleiding te verduidelijken.
- [11] De FRDO steunt actief het punt Fed. 3.1 van het programma en meent dat het noodzakelijk is initiatieven te nemen om zich ervan te verzekeren dat de reclameboodschappen over pesticiden op zijn minst in overeenstemming zijn met de goede praktijken ter zake (respecteren van de dosering en van de toepassingswijzen,...).
- [12] Vermits de Belgische consumenten minstens evenzeer in contact komen met de Franse en Nederlandse media als met onze nationale media, is de Raad bovendien van mening dat een coördinatie van de verspreide informatie op een hoger niveau (*i.e.* Benelux + Frankrijk) wenselijk zou zijn (*zie* punt Fed. 3.1 van het programma).

2.3. Medische opvolging van de werknemers

- [13] De Raad betreurt dat de verplichtingen inzake de opleiding, raadpleging en medische opvolging van de werknemers, opgelegd door de richtlijn 2004/37/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene of mutagene agentia op het werk slechts zeer beknopt zijn opgenomen in het federaal programma (onder punt Bel. 4.1) in hoofde van de monitoring die in geval van verhoogde intoxicatie wordt georganiseerd. De Raad benadrukt bovendien dat de maatregelen inzake medische controle van de werknemers zich niet uitsluitend mogen richten tot de professionele gebruikers van pesticiden, maar wel tot alle op professioneel vlak betrokken personen, inclusief met name de transporteurs en de werknemers op de productiesites.
- [14] Daarnaast zegt het programma niets over de chronische intoxicaties, hoewel ze een fundamenteel aspect vormen voor de arbeidsgeneeskunde, meer bepaald op het vlak van preventie. De FRDO vindt het in dit opzicht noodzakelijk rekening te houden met de ervaring die in het buitenland is verworven wat pesticiden betreft.

2.4. Bescherming van specifieke zones tegen gewasbeschermingsmiddelen

- [15] Wat de vermindering van de blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen betreft van mensen die vlakbij de onder punt Bel. 7.1 van het programma bedoelde toepassingszones wonen, wil de FRDO dat het DG Leefmilieu de situatie van de eventueel blootgestelde buurtbewoners evalueert.

Indien deze blootstelling een reden tot bezorgdheid zou moeten vormen, is de Raad van mening dat er meer zou moeten gebeuren dan verslag uit te brengen over de kwestie en dat maatregelen zouden moeten worden genomen in overleg met de betrokken partijen en vanzelfsprekend rekening houdend met de vele ontwikkelingen die momenteel op Europees niveau plaatsvinden.

2.5. Toegang tot informatie en bescherming van vertrouwelijke gegevens

- [16] Wat de publicatie van gegevens in het algemeen betreft wil de FRDO dat een procedure wordt ingevoerd, met naleving van de wetten inzake de toegang tot informatie, die tot doel heeft te garanderen dat de openbaar gemaakte gegevens de concurrentie niet schaden.

2.6. Ervaringen in de buurlanden

[17] De Raad verzoekt de federale overheid om op de hoogte te blijven van de ervaringen die in de buurlanden zijn opgedaan op het vlak van pesticiden (bv. wat betreft de registratie).

Bijlage 1. Stemgerechtigde leden van de algemene vergadering die hebben deelgenomen aan de stemming voor dit advies

- De voorzitter en 3 ondervoorzitters:
Ph. Maystadt, I. Callens, L. Cloots, M. Verjans
- 2 van de 3 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming:
M. Cors, S. Leemans
- 2 van de 3 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking:
R. De Meyer, B. Gloire
- 4 van de 6 vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties:
C. Verdoot, S. Storme, C. Rolin, D. Van Oudenhoven
- De 6 vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties:
M.-L. Semaille, G. Vancronenburg, P. Vanden Abeele, C. Debuyser, A. Nachtergaele, F. Van Tiggelen
- De 2 vertegenwoordigers van de jeugdorganisaties:
L. Fastrez, O. Beys

Totaal: 20 van de 24 stemgerechtigde leden

Bijlage 2. Vergaderingen voor de voorbereiding van dit advies

De werkgroep « Productnormen » vergaderde op 20 december 2012 en 18 januari 2013 om dit advies voor te bereiden.

Bijlage 3. Personen die meewerkten aan de voorbereiding van dit advies

- Prof. Delphine MISONNE (USLB, vicevoorzitter van de werkgroep)

Stemgerechtigde leden en hun vertegenwoordigers

- De hr. Jérôme COGNIAUX (Phytofar)
- De hr. Philippe CORNELIS (CSC)
- De hr. Stéphane DESGAIN (CNCD)
- De hr. Piet DE LANGHE (COMEOS)
- Mevr. Marie-Laurence SEMAILLE (FWA)
- De hr. Piet VANDEN ABEELE (UNIZO)
- De hr. Frederick WARZEE (DETIC)
- Mevr. Valérie XHONNEUX (IEW)

Uitgenodigde expert

- De hr. Vincent VAN BOL (FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu)

Secretariaat

- De hr. Jan DE SMEDT
- De hr. Alexis DALL'ASTA